

Rait Kütt
Archaeology Team OÜ
rait@artm.eu

Teie 21.09.2020
Meie 22.10.2020 nr 15-1/6427-2

**Vastuskiri Eesti mereala
planeeringu põhilahendusele
esitatud ettepanekule**

Austatud härra Kütt

Täname Teid Eesti mereala planeeringu eelnõule (põhilahendusele) ja mõjude hindamise aruande eelnõule esitatud ettepaneku eest. Rahandusministeerium vaatas esitatud ettepanekud läbi, tegi täiendavat koostööd Muinsuskaitseametiga ja saadab Teile oma seisukohad.

Tõite oma kirjas välja, et planeeringus määratus uuringunõue on trafaretne ning sisutühi ja näitab arheoloogiliste leidude (vrakkide) säilitusalade määramisega koosmõjus, et Muinsuskaitseameti sisend planeeringusse ei taga mittetaastuvate rahvusvahelist tähtsust omavate ajalooallikate uurimist ja säilimist meie merealal. Tegite ettepaneku luua Eesti mereala planeeringu kõrvale vastava haridusega spetsialistide poolt rahvusvaheliselt tunnustatud metoodika allveearheoloogilise uuringu läbiviimiseks.

Selgitame, et Eesti mereala planeering (edaspidi mereplaneering) käsitleb erinevaid meretasutusi koos, määraes neile suuniseid ja tingimusi. Tegemist on riigi tasandi üldise ruumilise arengudokumendiga. Mereplaneeringu üheks ülesandeks vastavalt planeerimisseadusele on muinsuskaitseliste väärtuste tagamiseks vajalike meetmete määratlemine ja seda on läbi suuniste ning tingimuste määratlemise ka tehtud. Juhime tähelepanu ka asjaolule, et kehtivates Hiiu ja Pärnu mereala planeeringutes on arheoloogiliste leidude (vrakkide) säilitusalad samuti kehtestatud ning need planeeringud jäävad kehtima ka peale üleriigilise mereplaneeringu kehtestamist.

Mereplaneering on koostatud arvestades kehtivaid õigusakte ja planeeringuga olemasolevaid regulatsioone muuta ei ole võimalik. Antud teemas lähtutakse eelkõige muinsuskaitseadusega sätestatust. Muinsuskaitseadusega (edaspidi MuKS) on seni avastamata või uurimata veeluse kultuuripärandi kaitse tagatud ja uute merealade kasutusele võtmisega kaasneb allveearheoloogilise uuringu nõue. Mereplaneeringus määratud arheoloogiliste leidude (vrakkide) säilitusalad on ette nähtud olukordadeks, kus juba kasutusele võetud merealal ei ole veelust mälestist või kultuuriväärtusega leidu oma algsel asukohal võimalik säilitada (näiteks Tallinna Vanasadam).

Vastavalt MuKS § 68-69 võib allveearheoloogilist uuringut läbi viia ettevõtte, kus töötab vastava ala pädevustunnistusega isik ning kes on esitanud muinsuskaitse valdkonnas

tegutsemise kohta majandustegevusteate. Enne uuringu läbiviimist peab pädev isik esitama Muinsuskaitseametile uuringukava ja uuringuteatise, pärast uuringu läbiviimist uuringuaruande (MuKS § 46-48). Uuringukavas peab eesmärk olema selgelt sõnastatud ja metoodika ning võtted valitud sellele vastavalt. Metoodika valik sõltub nii uuritavast objektist kui ka uurimisküsimusest, oluline on valida kõige säästvam kaasaegne meetod. Pädevad isikud ehk allveearheoloogid peavad oskama kasutada kaasaegset tehnikat ja olema kursis valdkonna meetoditega, mis on pidevas arengus.

Rahvusvahelised nõuded/suunised allveearheoloogilisele uuringule on kirja pandud UNESCO veealuse kultuuripärandi kaitse konventsioonis, millega ühinemise kiitis Vabariigi Valitsus heaks eelmisel nädalal. UNESCO konventsiooniga liitumise käigus täiendati MuKS-i vajalike regulatsioonidega.

Muinsuskaitseamet vaatas üle viimaste aastate allveearheoloogilised uuringud lähtuvalt Archaeology Team OÜ kirjast. Muinsuskaitseamet on seisukohal, et tellitud tööde puhul on nõuded metoodikale olnud piisavad ja kaasaegsed, samuti pärandit säästvad.

Lähtudes eeltoodust ei ole võimalik Teie ettepanekuga arvestada, kuna metoodiliste juhendite koostamine ei ole mereplaneeringu ülesanne ja allveearheoloogiliste uuringute koostamist reguleerivad juba kehtivad õigusaktid. Samas teavitame, et Muinsuskaitseamet on avatud konkreetsetele ettepanekutele parima kaasaegse metoodika rakendamiseks allveearheoloogiliste uuringute teostamisel.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Kaia Sarnet
regionaalvaldkonna asekanstler

Teadmiseks:
Muinsuskaitseamet

Triin Lepland 4520521
Triin.Lepland@fin.ee